

(Hekayə)

**Ağac, ağac basılıb
Üstündən halə asılıb.**

(Xalq şeiri)

**Dyakon Elepter axşamüstü
kənd meydanında durmuşdu və
kəndlilərlə söhbət edərək ürəyi-
ni boşaldırdı.**

**Bu, həmin Elepterdir, hansı-
nı ki, ötən ay bayram şənliyinə
gəlmiş nadinc qonaqlar döy-
müşdülər - nə üçün adı Elepter-
dir? - deyə. Kəndin keşişi bu
Elepter barədə deyirdi: İki Elep-
terim olsa, birini hökmən boğar-
dım!**

**Dyakon Elepter daha çox şə-
rab adamı idi, nəinki ruhani. Kef
çəkməyi sevən, nəşəli, şərab
düşkünü! Xeyir-dua zamanı Al-
lah kəlamını tamam başdansa-
du, donquldana-donquldana
oxuyardı.**

**Lakin "Zəbur" surəsinin "Şə-
rab insan qəlbini sevindirir" ya-
zılan hissəsini elə böyük mə-
həbbətlə, elə şövqlə və səsinə
ucaldaraq deyirdi ki, gəl görə-
sən.**

**Qaranlıq düşənədək kənd
naxırı çöldən qayıtdı, hamı öz
mal-qarasına doğru yönəldi,
kənd meydanı boşaldı, kasıb
kəndli Elioz işsiz Elepterin çə-
nəsinin altına düşdü.**

- Deməli, sən bunu da bilmir-
sən ki, qəmgin qardaş, - deyə
Elioz müraciət etdi, - zəməzəm
bulağı ölməzlik suyudur?

Dyakon oradan keçən qız
Abdianın əlindən su səhəngini
aldı və dodaqlarına söykədi.

Əvvəlcə üzünə su səpdi,
sonra ağzını yaxaladı, sonra bir-
birinin ardınca başına çəkdi və
razı qalmış halda, xoşbəxtliyə
qovuşmuş kimi, sakitcə dedi: -
Vay mənim başıma, sizin əliniz-
dən ölüm qurtarım və yoxa çı-
xım, məgər bilmirsənmi bu diri-
lik bulağı nədir?

- **O bulaq haradadır?**

- **Tetrobiani dağlarında!**

- **Nəyin dərmanındır? - Kəndli
Elioz utancaqlıqla soruşdu.**

- **Dərman yox ki, ölməzlikdir!**

- **Ölməzlik nə deməkdir?**

- **Həmişə sağ-salamat ola-
caqsan!**

Elioz diksindi, geri çəkildi.

- **Yox, istəmirəm! Bu əziyyət-
də və kasıblıqda nəyimə gərəkdir?**

- Kimdir sənə verən, ay ya-
zıq! Məgər sənin kimiləri o bula-
ğın yanına buraxarlarmı?! - Və
gözlərini bərəldi.

Dyakon Elepter incimmiş hal-
da Elioz baxırdı, kəşf etdiyi öl-
məzlik suyundan imtina edən bu

xəyalpərəst. Həyatın məşəqqət-
ləri onun qəlbində arzu qiğılıcımlarını
söndürə bilməmişdi və
özünün uydurduğu qəribə arzu-
larla özünü qoruyurdu vəhşi ki-
mi hücum keçən gerçəkliklər-
dən.

şaxtalı gecəsində, əgər gecəya-
rı meşəyə düşsən və səmanın
açılmasına şahid ola bilsən, on-
da zərif çiçəkli sehirli ağacı da
görə bilsən. Heç bir gözəllik
ondan üstün ola bilməz. Həmin
ağac, sən demə, bir saatda həm

qaldan, belə ki, yalın əllə gəzir-
sən bu meşədə!

Lakin Eliozun gözlərinə qır-
mızımtıl-sarımtıl parlayan, çi-
çəklənmiş ağacdən başqa heç
nə görünmürdü - nə təhlükə, nə
də qorxu. Və onun cır-cındıra
bürünmüş bədəni də arzu ilə isi-
nirdi və görünür, dözülməz so-
yuğu hiss etmirdi.

Arvad-uşağı yalvarmaqla
ona meşədə gəzməyə mane
olurdu, lakin o, öz inadından əl
çəkmirdi. Axırda buna öyrəşdi-
lər və başını boşladılar. Meşə-
dən qayıdanda odun şələsi gəti-
rirdi və ailədə buna sevinirdilər
də.

- Neylədin, Elioz, dilək ağa-
cını tapdınmı? - Gülümsəyərək
soruşurduq.

- Tapa bilməmişəm, ancaq
tapacağam!

- Meşədə ki, soyuqdur, titrə-
yirsən və bu qılınc kimi doğrayı-
cı şaxtada tir-tir əsirsən?

- Bəs necə istəyirsən, ay evi
tikilmiş?

Və, budur, bir qış səhəri,
şaxta tüğyan edən zaman meşə-
dən donmuş Eliozu xizəkdə gə-
tirdilər. Dilək ağacının axtarışın-
da, onun keşişini çəkməkdə və
intizarında, şaxtadan çiçəklənmiş
ağacın altmda donmuşdu.

- **Yazıq doğrudan da elə gö-
zəl ağac seçmişdi ki, ona bax-
maqdan yaxşı heç nə ola bil-
məzdi. Şaxta min cür çiçəklə,
krujeva, haşiyələrlə bəzəmişdi.
Bütün şəkillərə qərq olmuşdu. -
deyirdi qaranlıq gecədə təsadü-
fən donmuş Eliozun üstünə ge-
dib çıxmış meşəbəyi Bodavəli.**

Bu, həqiqətən belə idi...

**Eliozun tabutunu uçub dağıl-
maqda olan samanlığının taxta-
larından hazırladılar.**

**Dyakon Elepter Eliozun eh-
sanında bir dəfə yenə sərxoş ol-
du və bununla da növbəti diləyi-
nə çatdı. O biri gün yalnız dardı
dağıdacaq şərabsızlıqdan şika-
yət edirdi.**

**Yazıq Elioz isə yenə də iy-
rənc həqiqətdən qaça bilmədi
və dilək ağacına qurban getdi.**

**Şairlər yalnız kağız üzərində
qafiyələrlə danışanlar deyillər,
poetik gözlə, poetik qəlbə və
böyük arzularla şüalanmış baş-
qaları da çox gəzir bu dünyada!**

Dilək ağacı

savadsız və kobud adam onu tə-
əccübləndirmişdi.

Dyakon nahaq yerə qəzəblə-
nirdi. Körpə uşaqı Elioz imkan-
sız yoxsul idi.

- Elə olmağına elədir amma,
ac it də ondan çörək almaz! -
deyirdilər qonşuları və doğru-
dan da lüt-üryan, azuqəsiz Elioz
zun başına uçub-tökülən torpaq
daminin qarşısında həmişə göl-
məçə olurdu, yaşılcağan mil-
çəklərlə dolu... cındırlar... kir-
pasaq... aclıq... zir-zibil... Əzazil
yoxsulluğun ölməzliyi yazıq
Eliozun nəyinə gerek idi?

Elioz incə qəlbli adam idi və
eyni zamanda həddindən artıq

**Hələ qızıl yumurtalı, qızıl do-
ğan toyuq axtarırdı kolların di-
bində. Sonra hər şeyə qadir ba-
lıq tutmaq arzusuna düşdü və
bütün günləri ac-susuz lorinin
sahilində oturdu; lorinini təmiz-
lədi, qarşısını kəsdi, yan məcra-
ya ötürdü, tor qurdu, tilov atdı;
suyun bulaqlarını da süzdü, pe-
şə də öyrəndi, lakin o sirli balığı
tuta bilmədi ki, bilmədi!**

İndi də Xerevandi dilək ağa-
cını görməyi və onun meyvəsini
yeməyi saldı ürəyinə: bu arzu-
sunun çin olması ilə onun var-
lanması ki, birgə baş verməli
idi!

Elioz inanırdı: yanvarın sərt

çiçəkləyir, həm də meyvə verir:
əgər onun meyvəsini ələ keçir-
sən, bircə dişləmək və kifayət-
dir!

Yoxsulluq həmin andaca
səndən həmişəlik əl çəkəcəkdir!
Bunu kim demişdi, kim onun ağ-
lına salmışdı, bu gün də bilmi-
rəm!

Burası isə bir həqiqət idi ki,
yanvar gecələri, şaxtadan səma
parçalanan zaman, cır-cındır
içindəki Elioz meşədə tez-tez,
yalnız gəzib dolaşırdı, səmanın
açılmasını və həmin dilək ağacı-
nı görmək intizarında.

- Ya ayıdan qorxmursanmı,
yaxud canavardan, ya da çaq-